Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

27. september 2012 *

Teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja uute tehnoloogiate tutvustamise 5. raamprogramm — Projekte „Formation of a New Design House for MST” ja „Assessment of a New Anodic Bonder” käsitlevad lepingud — Makstud rahalisest toetusest ühe osa tagasinõudmine — Täitmisele pööramise otsus — Vaidlustatud otsust menetluse käigus muutev otsus — Hagi õiguslik põhjendus — Esitatud väidete laad — Õiguspärane ootus — Põhjendamiskohustus — Hea halduse põhimõte

Kohtuasjas T-387/09,

Applied Microengineering Ltd, asukoht Didcot (Suurbritannia), esindajad: advokaadid P. Walravens ja J. De Wachter, hiljem P. Walravens ja J. Blockx,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindaja: S. Petrova, keda abistas advokaat R. Van der Hout,

kostja,

nõue tühistada komisjoni 16. juuli 2009. aasta otsus K(2009) 5797, mis puudutab 258 560,61 euro suuruse summa ja viivise tagastamist, mis hageja võlgneb seoses projektidega IST-1999-11823 FOND MST (Formation of a New Design House for MST) ja IST-2000-28229 ANAB (Assessment of a New Anodic Bonder),

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees H. Kanninen, kohtunikud N. Wahl ja S. Soldevila Fragoso (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik T. Weichert,

arvestades kirjalikus menetluses ja 12. juuni 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* * Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

Õiguslik raamistik

1 EÜ artikli 256 esimene lõik sätestab, et „[n]õukogu või komisjoni otsused, mis panevad rahalise kohustuse muudele isikutele peale riikide, saab pöörata täitmisele".

2 Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74) artikli 72 lõige 2 sätestab, et „[i]nstitutsioon võib [EÜ artikli 256] tähenduses täitmisele pööratava otsusega kindlaks määrata summasid, mis on saada teistelt isikutelt peale riikide".

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

3 Euroopa Ühendus, keda esindas Euroopa Ühenduste Komisjon, sõlmis hagejaga, Applied Microengineering Ltd-ga, komisjoni teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja uute tehnoloogiate tutvustamise 5. raamprogrammi (1998–2002) raames kaks toetuslepingut.

4 Esimese lepingu viitenumbriga IST-1999-11823 „Formation of a New Design House for MST" (edaspidi „FOND MST leping") sõlmisid ühendus, keda esindas komisjon, ja hageja, kes on ainus peatöövõtja, 21. detsembril 1999 ja selle kestus oli 24 kuud alates 1. jaanuarist 2000. Selle lepingu üldtingimused olid sellised nagu tehnoloogia kasutuselevõtmisega kaasnevate konkreetsete meetmete puhul kasutatavas ainsa lepingupartneriga sõlmitavas tüüplepingus.

5 Teise lepingu viitenumbriga IST-2000-28229 „Assessment of a New Anodic Bonder" (edaspidi „ANAB leping") sõlmisid ühendus, keda esindas komisjon, ja neli äriühingut, kelle hulgas on ka hageja, 14. novembril 2001 ja selle esialgseks kestuseks oli plaanitud 15 kuud alates 1. detsembrist 2001. Seda lepingut muudeti viiel korral, et viia sisse teatud lepingupartnerite kontaktandmete muutused, pikendada selle kestust lepingu maksimaalse kestuseni 25 kuuni ja asendada 1. augustil 2003 projektikoordinaator, kelle kohustused võttis üle hageja ühelt teiselt äriühingult. Selle lepingu üldtingimused olid sellised nagu tehnoloogia kasutuselevõtmisega kaasnevate konkreetsete meetmete puhul kasutatavas mitme partneriga sõlmitavas tüüplepingus.

6 Mõlema lepingu läbirääkimiste käigus täitis hageja lepingu ettevalmistamise formulari, mis on mõeldud projekti sisu kohta teabe edastamiseks ja mis sisaldab kokkuvõtet projekti elluviimist puudutava sellise teabe kohta, nagu sellega seotud kulud ning nende jaotus aastate kaupa. Seoses sellega viitas hageja rahastamise ja raamatupidamisalastele eeskirjadele, mille ta oli juba komisjonile edastanud eelmise lepingu raames, mida rahastati teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja uute tehnoloogiate tutvustamise 4. raamprogrammi (1994–1998), ja milles ta oli määratlenud oma tunnitasud lähtudes „keskmisest töötasust" ja mitte „tegeliku töötasu" alusel. FOND MST lepingu ettevalmistamise formulari saatis hageja komisjonile 10. novembril 1999 ja ANAB lepingu ettevalmistamise formulari 2001. aasta märtsis.

7 FOND MST ja ANAB lepingute punkti 3 alapunkt 1 näeb ette, et nende projektide abikõlblikud kulud oli hinnanguliselt vastavalt 450 000 ja 918 808 eurot. Selle punkti alapunktist 2 nähtub, et ühendus rahastab neid kulusid maksimaalselt vastavalt 450 000 ja 560 000 euro ulatuses. Vastavalt nimetatud lepinguklauslite alapunktidele 3 makstakse need rahalised toetused nende lepingute II lisa punktis 3 esitatud korra kohaselt: FOND MST lepingu puhul hageja arveldusarvele ja ANAB lepingu puhul koordinaatori arveldusarvele, kelle ülesanne on teha väljamaksed peatöövõtjatele.

8 Nende lepingute II lisa punkti 3 alapunkti 3 kohaselt tuleb kuni viimase tulemuse vastuvõtmiseni käsitleda komisjoni tehtud väljamakseid üksnes ettemaksuna.

9 Nimetatud lepingupunkti alapunkt 4 täpsustab, et juhul kui need väljamaksed ületavad komisjoni poolt tegelikult tasumisele kuuluva summa, siis peavad lepinguosalised talle vahe tagasi maksma tähtaja jooksul, mille komisjon teatab väljastusteatega tähtkirjas. Juhul kui tagasimakset pole selle tähtaja jooksul tehtud, lisandub võlgnetavale summale viivis määras, mida Euroopa Keskpank (EKP) kohaldab oma põhiliste refinantseerimistehingute suhtes selle kuu esimesel päeval, mil komisjoni määratud tähtpäev saabub, millele lisandub 1,5 protsendipunkti, kui viivist ei määrata mõne muu lepinguklausli alusel. Viivist arvestatakse alates komisjoni määratud tähtpäevale järgnevast päevast kuni raha laekumiseni.

10 Samas alapunktis täpsustatakse veel, et juhul kui komisjonil on nõue mõne lepingupartneri vastu ja komisjon otsustab tema suhtes väljastada sissenõudekorralduse, siis kujutab see endast täitmisele pööratavat otsust EÜ artikli 256 tähenduses.

11 Vastavalt FOND MST ja ANAB lepingute punkti 5 alapunktile 1 kohaldatakse neile lepingutele Belgia õigust. Nimetatud lepinguklausli alapunkt 2 sisaldab vahekohtuklauslit EÜ artikli 238 tähenduses, mis annab Üldkohtule ja apellatsiooniastmes Euroopa Kohtule ainupädevuse kõigi vaidluste lahendamiseks, mis tekivad ühelt poolt ühenduse ja teiselt poolt tema lepingupartnerite vahel nende lepingute kehtivuse, kohaldamise või mis tahes tõlgendamise küsimustes.

12 Kõnealuste lepingute II lisa punkti 17 alapunkt 1 näeb ette, et „komisjon või tema volitatud esindaja võivad alustada auditit lepingu kestel igal ajal ja viis aastat pärast iga ühenduse osalusega makset, mis on määratletud käesoleva lisa punkti 3 alapunkti 1 esimeses lõigus”.

13 Nende lepinguklauslite alusel tellis komisjon ühelt audiitorühingult hageja kuluaruannete finantsauditi, millest hagejat teavitati 16. augustil 2005. Audit viidi läbi 13.–17. veebruarini 2006 ja audiitorühing saatis hagejale postiga ning elektrooniliselt oma esialgse aruande 22. septembril 2006. Kuna hageja ei saanud kätte selle dokumendi paberversiooni, saatis audiitorühing selle uuesti elektrooniliselt 6. novembril 2006 ja andis vastavalt mõlema lepingu II lisa punkti 17 alapunktile 3 hagejale võimaluse esitada ühe kuu jooksul märkusi. Auditiaruandes toodi ära teatud hulk muudatusi, mida oli vaja teha personalikulude, allhankija kasutamise, sõidukulude ja muude konkreetsete kuludega seoses.

14 Hageja finantsdirektor, kelle ülesanne oli audiitorühinguga suhtlemine, palus pikendada auditile vastamise tähtaega ühe nädala võrra ning talle määrati tähtajaks 13. detsember 2006, kuid lõpuks ei esitanud ta ainsatki märkust, hoolimata kahest meeldetuletusest 10. ja 17. jaanuaril 2007 ning teisest taotlusest pikendada tähtaega 17. jaanuarini 2007, mida talle ka võimaldati. Seejärel allkirjastas audiitorühing 20. aprillil 2007 oma aruande. Komisjon teavitas 21. mai 2007. aasta tähitud kirjaga hagejat sellest, et kuna viimane ei ole vastanud, siis audit lõpetatakse, ja teatas hagejale, et kinnitas aruande järeldused. Komisjoni kinnitatud auditi lõpparuandes järeldati niisiis, et komisjoni poolt algselt heaks kiidetud kulusid tuleb muuta FOND MST lepingu osas 135 262,94 euro võrra ja ANAB lepingu osas 123 297,67 euro võrra.

15 Vastavalt mõlema lepingu II lisa punkti 17 alapunktile 4 võib komisjon auditi järelduste põhjal võtta kõik sobivad meetmed, mida ta peab vajalikuks, sh teha korralduse tagastada kõik või osa tema tehtud maksetest.

16 Komisjon saatis sellest lähtudes 6. septembril 2007 hagejale kaks eelteavituskirja, milles talle teatati, et tulenevalt auditi järeldustest nõutakse sisse hageja makstud panus abikõlbmatutesse kuludesse, mille osas komisjon on teinud ettemakse. Komisjon teavitas hagejat ka sellest, et komisjoni teenistused on kohustatud sisse nõudma ühenduse rahalise toetuse FOND MST lepingu osas 135 262,94 euro ulatuses ja ANAB lepingu osas 123 297,67 euro ulatuses. Komisjon täpsustas, et võlateated väljastatakse peatselt.

17 Komisjon väljastas 22. oktoobri 2007. aasta kirjaga kaks hagejale adresseeritud võlateadet 135 262,94 ja 123 297,67 euro suuruste summade tasumiseks enne 26. novembrit 2007.

18 Hageja finantsdirektor teatas 29. oktoobri 2007. aasta kirjaga komisjonile, et ta ei ole edastanud auditiaruannet oma ülemustele, keda ei ole teavitatud menetluse käigust, ning et ta astus oma ametikohalt tagasi.

19 Hageja edastas 9. novembril 2007 komisjonile vastuse auditiaruandes käsitletud küsimuste kohta, keskendudes eelkõige ANAB lepingu raames ette tulnud probleemidele pärast lepingu koordinaatori vahetamist, positiivsele hinnangule lõplike tehniliste aruanne kohta ja küsimusele kulude abikõlblikkuse kohta, arvestades tegelikke tunnitasusid ja tööajatabelite erinevusi. Komisjon edastas selle kirja auditiühingule, kes vastas hagejale 28. jaanuaril 2008. Hageja vastas sellele kirjale 3. juunil 2008, esitades komisjonile uued märkused ja järelepärimise selle kohta, kuidas vaidlustada neid kahte võlateadet.

20 Komisjon teatas 22. augustil 2008 hagejale, et tema märkused auditiaruande kohta ei sisaldanud ühtki uut tõendit, mis õigustaks auditimenetluse taasalustamist.

21 Hageja vaidlustas 8. septembril 2008 uuesti komisjoni järeldused; viimane saatis talle 24. oktoobril 2010 kaks teatist viivitusintressi arvutamise kohta.

22 Hageja vaidlustas 11. veebruaril 2009 mõlemad võlateated ja 16. juulil 2009 tegi komisjon otsuse K(2009) 5797, mis puudutab 258 560,61 euro suuruse summa ja viivise tagastamist, mis [hageja] võlgneb seoses projektidega IST-1999-11823 FOND MST („Formation of a New Design House for MST") ja IST-2000-28229 ANAB („Assessment of a New Anodic Bonder"), milles komisjon nõudis EÜ artikli 256 sätete alusel 135 262,94 ja 123 297,67 euro suuruse summa tagastamist koos viivitusintressiga.

23 Komisjon saatis ANAB lepingut puudutavas teatises esinenud kirjavea tõttu hagejale 57 227,32 euro suuruse kreeditarve.

24 Vaidlustatud otsuse parandamiseks tegi komisjon tegi 25. märtsil 2010 otsuse K(2010) 2125, millega asendati vaidlustatud otsuse artikkel 1 uue artikliga, milles muudetakse summat, mille hageja peab komisjonile tagastama seoses ANAB lepinguga, määrates selleks 123 297,67 euro asemel 66 070,35 eurot.

Menetlus ja poolte nõuded

25 Hageja esitas käesoleva menetluse algatamiseks EÜ artikli 230 alusel hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 26. septembril 2009.

26 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kuues koda) alustada suulist menetlust.

27 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 12. juuni 2012. aasta kohtuistungil.

28 Hageja palub Üldkohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

29 Komisjon palub Üldkohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

30 Hageja esitab oma hagi toetuseks seitse väidet. Esimese väite kohaselt on komisjon rikkunud olulisi menetlusnõudeid. Teiseks väidab hageja, et komisjoni nõue on aegunud. Kolmandas väites leiab hageja, et komisjon on teinud ilmseid hindamisvigu abikõlblikele kuludele kohaldatavate eeskirjade osas. Neljas väide puudutab sotsiaalsete põhiõiguste rikkumist. Viiendas väites viitab hageja õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumisele. Kuuenda väite kohaselt on vaidlustatud otsuse põhjendus ebapiisav. Lõpuks väidab hageja oma seitsmendas väites, et komisjon on rikkunud hea halduse põhimõtet.

Komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväide

31 Komisjon esitas kohtuistungil vastuvõetamatuse vastuväite, mille kohaselt on hageja kaotanud põhjendatud huvi, kuna 25. märtsil 2010 võeti vastu otsus, millega muudeti vaidlustatud otsuse artiklit 1 ja hageja ei ole taotlenud oma nõuete ja väidete muutmist.

32 Hageja leiab, et tema hagi on jäänud vastuvõetavaks, sest 25. märtsi 2010. aasta otsuse ainus ese oli komisjoni poolt nõutava summa kindlaksmääramisel tehtud kirjavea parandamine ja mitte muude asjaolude parandamine vaidlustatud otsuses, sh talle esitatud nõude põhjendatus, millele ta jätkuvalt vastu vaidleb.

33 Tuleb meenutada, et hageja poolt hagiavalduses esile tõstetud vea parandamiseks tegi komisjon kohtumenetluse kestel otsuse, millega asendati vaidlustatud otsuse artikkel 1 uue artikliga, millega muudeti selle summa suurust, mille hageja peab komisjonile tagastama ANAB lepinguga seoses, määrates nimetatud summaks 66 070,35 eurot 123 297,67 euro asemel. Komisjon ei muutnud aga vaidlustatud otsuses muid asjaolusid.

34 Seega tuleb asuda seisukohale, et muutmisotsuse vastuvõtmise tõttu on ese ära langenud üksnes hageja esitatud argumendil, mis puudutab seoses ANAB lepinguga tagastatavate summade arvutamist, ja hagejal on säilinud põhjendatud huvi kõigi muude hagiavalduses esitatud väidete ja argumentide osas.

Hagi õiguslik põhjendus

35 Hageja kinnitas kohtuistungil, et ta esitas oma hagiavalduse EÜ artikli 230 sätete alusel. Komisjon väitis seevastu, et hageja teine ja neljas väide on tühistamishagi raames vastuvõetamatud.

36 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei kuulu institutsioonide võetud aktid, mis on seotud üksnes lepinguga, millest nad on lahutamatud, just oma laadi tõttu EÜ artiklis 249 käsitletud aktide hulka (Üldkohtu 9. jaanuari 2001. aasta määrus kohtuasjas T-149/00: Innova *vs.* komisjon, EKL 2001, lk II-1, punkt 28; Üldkohtu 10. mai 2004. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-314/03 ja T-378/03: Musée Grévin *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-1421, punkt 64, ja Üldkohtu 10. juuni 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-396/05 ja T-397/05: ArchiMEDES *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 54).

37 Nimelt, kui Euroopa Liidu Kohus võtaks endale pädevuse selliste aktide üle otsustada, siis juhtudel, mil leping ei sisalda vahekohtuklauslit, riskiks kohus laiendada oma pädevust ka muudele kui EÜ artikliga 240 ammendavalt tema pädevusse jäetud vaidlustele, kuivõrd see artikkel annab liikmesriikide kohtutele ühenduse õiguse alusel õiguse lahendada vaidlusi, mille üheks pooleks on liit (Euroopa Kohtu

11. juuli 1985. aasta otsus kohtuasjas 43/84: Maag *vs.* komisjon, EKL 1985, lk 2581, punkt 26, vt ka selle kohta Üldkohtu 3. oktoobri 1997. aasta määrus kohtuasjas T-186/96: Mutual Aid Administration Services *vs.* komisjon, EKL 1997, lk II-1633, punktid 45–52).

38 Erinevalt eespool punktis 36 nimetatud aktidest kuuluvad EÜ artiklis 256 käsitletud täitmisele pööramise otsused, juhul, kui EÜ asutamislepingus vastupidine märge puudub, EÜ artiklis 249 nimetatud aktide hulka, mida saab vaidlustada üksnes tühistamispädevusega kohtus EÜ artikli 230 alusel (Üldkohtu 13. septembri 2011. aasta määrus kohtuasjas T-224/09: CEVA *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 59).

39 See on nii eelkõige siis, kui täitmisele pööramise otsus on tehtud institutsiooniga sõlmitud lepingu täitmise käigus tekkinud võla sissenõudmiseks. Nimelt isegi kui sedalaadi leping võimaldab otsesõnu – nagu käesoleval juhul – selliste otsuste tegemist, jääb nende otsuste õiguslik olemus määratletuks mitte lepinguga või sellele kohaldatava siseriikliku õigusega, vaid EÜ asutamislepinguga ja täpsemalt selle artikliga 256. Viimatinimetatu ei näe seevastu ette teistsugust õiguslikku regulatsiooni täitmisele pööramise otsuste jaoks, mis on vastu võetud lepingu täitmisel tekkinud võla sissenõudmiseks.

40 Kui Euroopa Liidu Kohtule esitatakse EÜ artikli 230 alusel tühistamishagi, siis peab kohus hindama vaidlustatud akti õiguspärasust, lähtudes EÜ asutamislepingust või selle rakendusnormidest, ja seega liidu õigusest (vt selle kohta Euroopa Kohtu 17. detsembri 1970. aasta otsus kohtuasjas 11/70: Internationale Handelsgesellschaft, EKL 1970, lk 1125, punkt 3). Seevastu EÜ artikli 238 alusel esitatud hagi raames saab hageja tema lepingupartneriks olevale institutsioonile ette heita üksnes lepinguklauslite või lepingule kohaldatava õiguse rikkumist (vt selle kohta 18. detsembri 1986. aasta otsus kohtuasjas 426/85: komisjon *vs.* Zoubek, EKL 1986, lk 4057, punkt 4, ja Üldkohtu 8. veebruari 2010. aasta määrus kohtuasjas T-481/08: Alisei *vs.* komisjon, EKL 2010, lk II-117, lk 94–96).

41 Seega tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata käesoleval juhul hagis esitatud väited, millega taotletakse, et Üldkohus teeks lähtudes lepinguklauslitest ja kohaldatavast siseriiklikust õigusest otsuse sellise vaidlustatud otsuse õiguspärasuse suhtes, mis kujutab endast täitmisele pööramise otsust EÜ artikli 256 artikli tähenduses.

42 Järgmiseks tuleb hageja iga väidet hinnata nimetatud põhimõtteid silmas pidades.

Esimene väide, mille kohaselt on rikutud olulisi menetlusnorme

43 Hageja väidab, et komisjon on rikkunud teatud olulisi menetlusnorme, esiteks sellega, et saatis talle teatud kirju valel aadressil, ja teiseks sellega, et keeldus pärast tema märkusi uuesti alustamast auditimenetlust. Komisjon leiab, et ta ei ole rikkunud ühtki olulist menetlusnormi, ja rõhutab, et hageja käitus hooletult, teavitades teda vaid ühest aadressimuutusest.

44 See väide tuleb EÜ artikli 230 sätete alusel esitatud hagi raames vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, kuna see põhineb üksnes olulistel menetlusnormidel, mis on kindlaks määratud lepingus ning mitte liidu õigusnormis.

Teine väide, mille kohaselt komisjoni nõue on aegunud

45 FOND MST lepingu ja ANAB lepingu II lisa punkti 17 alapunkt 1 näeb ette, et „komisjon või tema volitatud esindaja võivad alustada auditit lepingu kestel igal ajal ja kuni viis aastat pärast iga ühenduse osalusega makset, mis on määratletud käesoleva lisa punkti 3 alapunkti 1 esimeses lõigus". Nimetatud dokumendi punkti 3 alapunkti 1 esimeses lõigus kirjeldatakse ühenduse toetuse maksmise korda, eristades esiteks „esmast ettemakset", mis tuleb teha maksimaalselt 60 päeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist, teiseks „perioodilisi makseid", mis tehakse maksimaalselt 60 päeva jooksul alates

kuupäevast, mil komisjon on heaks kiitnud perioodilise aruande, vastava kuluaruande ja muud projektitulemused, ja kolmandaks „viimast väljamakset", mis tuleb teha 60 päeva jooksul alates kuupäevast, mil komisjon kiitis heaks viimased projektitulemused.

46 Poolte vahel on vaidlus kõnealuste lepingute II lisa punkti 17 alapunkti 1 tõlgendamise küsimuses; hageja leiab, et komisjoni nõue on aegunud maksete osas, mis tehti enam kui viis aastat enne 27. septembrit 2005, kui ettemaksude suhtes alustati auditimenetlust, komisjon on seevastu seisukohal, et aegumistähtaeg sai alata alles esimesest maksest, millega hüvitati tegelikult kantud kulud.

47 Lepinguklauslite tõlgendamist puudutav väide tuleb EÜ artikli 230 sätete alusel esitatud hagi menetlemise raames vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, mis puudutab ilmseid hindamisvigu abikõlblikele kuludele kohaldatavate eeskirjade osas

Auditiaruandes valedele lepinguklauslitele viitamine

48 Hageja märkis repliigis, et komisjoni vastusest jäi talle mulje, et audiitor kasutas ANAB lepingu klauslite osas valet numeratsiooni, mis hageja arvates muudab tühiseks kogu auditimenetluse.

49 Kuigi väide vale õigusliku aluse valiku kohta on EÜ artikli 230 sätete alusel esitatud hagi raames vastuvõetav, tuleb märkida, et hageja väidab käesoleval juhul, et audiitor lähtus oma aruandes valedest lepinguklauslitest, kuid ta ei ole vaidlustanud vaidlustatud otsuse õiguslikku alust, st EÜ artikli 256 ega määruse nr 1605/2002 valikut. See väide tuleb seega vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Ilmsed hindamisvead abikõlblike kulude osas

50 Hageja väidab veel, et komisjon tegi ilmseid hindamisvigu abikõlblikele kuludele kohaldatavate eeskirjade osas, kui ta lähtus audiitoripoolsest lepingutingimuste tõlgendusest.

51 Lepinguklauslite tõlgendust puudutavad argumendid tuleb EÜ artikli 230 sätete alusel esitatud hagi raames tagasi lükata vastuvõetamatuse tõttu.

Neljas väide, mis puudutab sotsiaalsete põhiõiguste rikkumist

52 Hageja leiab, et vaidlustatud otsus tõi kaasa töötajatele miinimumpalgast palju madalama tasu maksmise, mis kujutab endast õiguse õiglasele tasule rikkumist ja seega sotsiaalsete põhiõiguste rikkumist.

53 Selles osas tuleb siiski meenutada, et ükski liidu õiguse säte ei anna alust järeldada, et komisjon vastutab selle eest, kuidas tema toetusesaajad kasutavad teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja uute tehnoloogiate tutvustamise 5. raamprogrammi raames makstud rahalisi vahendeid. Lisaks sooviti vaidlustatud otsusega nõuda tagasi üksnes need tööjõukulud, mida komisjon ei pidanud lepingutingimuste alusel abikõlblikeks; selle otsuse eesmärk ei olnud tagantjärele hageja töötajate tunnitasu kindlaks määrata.

54 Lisaks sellele tuleb EÜ artikli 230 sätete alusel esitatud hagi raames vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata hageja argument, mille kohaselt Belgia õiguse kohaselt tuleb lepinguid hinnata lepingupoolte ühist tahet silmas pidades ja nende sisu tuleb tõlgendada eelkõige lähtudes lepingueelsetest asjaoludest.

55 Seega tuleb neljas väide tervikuna tagasi lükata.

Viies väide, mille kohaselt on rikutud õiguspärase ootuse põhimõtet

56 Hageja väidab, et komisjon on rikkunud õiguspärase ootuse põhimõtet sellega, et ei esitanud viie aasta jooksul ühtki märkust selle kohta, et ta ei pea hageja tööjõukulude arvutusmeetodit vastuvõetavaks, ehkki oli sellega kursis lepinguläbirääkimiste etapist alates.

57 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt laieneb õigus nõuda õiguspärase ootuse kaitset igale õigussubjektile, kellel liidu institutsioon on tekitanud põhjendatud ootusi (Euroopa Kohtu 11. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 265/85: Van den Bergh en Jurgens ja Van Dijk Food Products (Lopik) *vs.* komisjon, EKL 1987, lk 1155, punkt 44).

58 Õigus tugineda kõnealusele põhimõttele eeldab seda, et täidetud on kolm kumulatiivset tingimust. Esiteks peavad liidu ametiasutused olema andnud isikule pädevatest ja usaldusväärsetest allikatest pärit täpseid, tingimusteta ja ühtelangevaid kinnitusi. Teiseks peavad need kinnitused olema sellised, et isikul, kellele need on antud, tekib õiguspärane ootus. Kolmandaks peavad antud kinnitused olema kooskõlas kohaldatavate õigusnormidega (vt Üldkohtu 30. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas T-347/03: Branco *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2555, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika; 23. veebruari 2006. aasta otsus kohtuasjas T-282/02: Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-319, punkt 77, ja 30. juuni 2009. aasta otsus kohtuasjas T-444/07: CPEM *vs.* komisjon, EKL 2009, lk II-2121, punkt 126).

59 Esimese tingimuse suhtes tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et olenemata kinnituse andmise vormist peab see olema täpne, tingimusteta ja ühtelangev teave, mis pärineb volitatud ja usaldusväärsetest allikatest (Üldkohtu 19. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas T-273/01: Innova Privat-Akademie *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-1093, punkt 26). Seevastu ei saa keegi viidata õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele, kui puuduvad täpsed tagatised, mille haldusasutus on talle andnud (Üldkohtu 18. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas T-290/97: Mehibas Dordtselaan *vs.* komisjon, EKL 2000, lk II-15, punkt 59).

60 Käesoleval juhul ei ilmne kohtule esitatud toimikust, et komisjon oleks andnud hagejale täpse kinnituse, et ta nõustub hageja tööjõukulude arvutusmeetodiga.

61 Nimelt ei saa üksnes asjaolu, et enne lepingute allkirjastamist teavitas hageja komisjoni talle saadetud lepingu ettevalmistamise formularis oma rahastamise ja raamatupidamisalastest eeskirjadest, mida ta oli kohaldanud eelnevate lepingute käigus, ja asjaolu, et 2001. aasta veebruaris ja märtsis tehtud tehingute käigus oli hageja komisjonile edastanud teabe, milles mainiti tulemustasu kasutamist, iseenesest samastada komisjoni poolt hagejale täpse, tingimusteta ja ühtelangeva teabe andmisega selle kohta, et ta nõustub kõnealuse meetodiga.

62 Kuna hageja ei ole ära toonud ühtki täpset kinnitust ega lubadust, millest tal oleks võinud tekkida õiguspärane ootus, et komisjon nõustub tema tööjõukulude arvutusmeetodiga, siis tuleb viies väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata, ilma et oleks vaja kontrollida kaht teist eespool punktis 58 esitatud tingimust.

Kuues väide põhjendamiskohustuse rikkumise kohta

63 Hageja väidab, et komisjon põhjendas vaidlustatud otsust ebapiisavalt.

64 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt sõltub põhjendamiskohustuse ulatus asjaomase õigusakti laadist ja selle vastuvõtmise kontekstist. Põhjendustest peab selgelt ja ühemõtteliselt selguma õigusakti andnud institutsiooni arutluskäik, et võimaldada ühest küljest liidu kohtul teostada seaduslikkuse kontrolli ning teisest küljest huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid, et oma õigusi kaitsta ja kindlaks teha, kas otsus on sisuliselt põhjendatud.

65 Põhjendustes ei tarvitse esitada kõiki asjaga seotud fakte ja õiguslikke üksikasju, kuna hinnates, kas otsuse põhjendused vastavad EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb lisaks sõnastusele hinnata konteksti ning asjakohaste õigusnormide kogumit. (Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63, ja 30. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas T-238/09: Sniace *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 37).

66 Eelkõige ei ole komisjon kohustatud võtma seisukohta kõikide argumentide osas, mis huvitatud isikud talle on esitanud. Piisab, kui ta toob välja otsuse ülesehituses olulist tähtsust omavad asjaolud ja õiguslikud kaalutlused (Euroopa Kohtu 1. juuli 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-341/06 P ja C-342/06 P: Chronopost ja La Poste *vs.* Ufex jt, EKL 2008, lk I-4777, punkt 96, ja Üldkohtu 3. märtsi 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-102/07 ja T-120/07: Freistaat Sachsen jt, EKL 2010, lk II-585, punkt 180).

67 Lõpuks, kui asjassepuutuv isik on olnud tihedalt seotud vaidlustatud akti väljatöötamise protsessiga ja teab põhjuseid, miks asutus tegi sellise otsuse, sõltub põhjendamiskohustuse ulatus sellest kontekstist, mille lõi asjassepuutuva isiku selline osalemine selles protsessis (vt selle kohta Euroopa Kohtu 14. jaanuari 1981. aasta otsus kohtuasjas 819/79: Saksamaa *vs.* komisjon, EKL 1981, lk 21, punktid 19–21, ja Euroopa Kohtu 14. novembri 1989. aasta otsus kohtuasjas 14/88: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 1989, lk 3677, punkt 11). Sellisel juhul on kohtupraktikas põhjendamist puudutavad nõuded tunduvalt leebemad (vt Euroopa Kohtu 11. detsembri 1980. aasta otsus kohtuasjas 1252/79: Acciaierie e Ferriere Lucchini *vs.* komisjon, EKL 1980, lk 3753, punkt 14, ja 28. oktoobri 1981. aasta otsus liidetud kohtuasjades 275/80 ja 24/81: Krupp Stahl *vs.* komisjon, EKL 1981, lk 2489, punktid 10–13).

68 Vaidlustatud otsuse põhjenduse ebapiisavust puudutavat väidet tuleb hinnata nimetatud põhimõtteid silmas pidades.

69 Esiteks heidab hageja komisjonile ette, et ta vaidlustatud otsuses üksnes viitas auditiaruandele, ilma et see oleks olnud otsusele lisatud, ja et komisjon ei hinnanud ise asjaolusid.

70 Kõigepealt tuleb esile tuua, et kõnealune auditiaruanne oli saadetud hagejale, kellel oli võimalus selle märkusi esitades vastata.

71 Lisaks ilmneb vaidlustatud otsusest, et komisjon oli juhtinud tähelepanu sellele, et vastavalt auditiaruandele on hageja esitatud teatud kuluaruanded ülepaisutatud, täpsustades, et ta peab silmas tööjõukulusid, kolmanda isiku osalemise kulusid ning sõidukulusid, ja komisjon oli mõlema lepinguga seoses ära toonud asjaomased summad. Lõpuks viitas komisjon hageja poolt pärast lepingus ettenähtud tähtpäeva esitatud märkustele ja tõi esile, et kuna need ei sisaldanud mingit täiendavat teavet, mis oleks õigustanud auditimenetluse taasalustamist, siis otsustas ta alustada kõnealuste summade sissenõudmist.

72 Niisiis esitas komisjon vaidlustatud otsuses auditiaruandele viidates piisavalt selgelt põhjused, miks ta oli otsustanud kõnealused summad sisse nõuda, andes seega hagejale võimaluse kaitsta oma õigusi liidu kohtus ja kohtule võimaluse kontrollida otsuse õiguspärasust, ilma et oleks vajalik, et asjaomane auditiaruanne oleks olnud vaidlustatud otsusele lisatud (17. jaanuari 1995. aasta otsus kohtuasjas C-360/92 P: Publishers Association *vs.* komisjon, EKL 1995, lk I-23, punkt 39; 12. jaanuari 1995. aasta otsus kohtuasjas T-85/94: Branco *vs.* komisjon, EKL 1995, lk II- 45, punkt 32, ja 24. jaanuari 1995. aasta otsus kohtuasjas T-114/92: BEMIM *vs.* komisjon, EKL 1995, lk II-147, punkt 41).

73 Teiseks leiab hageja, et komisjon ei võtnud arvesse tema märkusi, mis ta esitas vastuseks auditiaruandele. Selles osas tuleb siiski märkida, et vaidlustatud otsuses põhjendatakse seda asjaolu piisavalt, sest komisjon viitas hagejale 9. novembril 2007 ja 3. juunil 2008 saadetud kirjadele ja tõi

esile, et pärast seda, kui ta oli neid hinnanud, jõudis ta järeldusele, et need kirjad ei sisalda asjaolusid, mis võiksid õigustada auditimenetluse taasalustamist muu hulgas tööjõukulude osas (palgakulu kärped, tunnitasude arvutamine ja kulutustest teavitamine enne projekti alustamist).

74 Kuues väide tuleb seega täies ulatuses tagasi lükata.

Seitsmes väide, mis puudutab hea halduse põhimõtte rikkumist

75 Hageja heidab komisjonile ette hea halduse põhimõtte rikkumist ja seda, et ta rikkus oma hoolsuskohustust sellega, et ta keeldus uurimast tõendeid, mis talle esitati pärast auditimenetluse lõpetamist, ja saatis oma kirjad valel aadressil.

76 Tuleb märkida, et liidu õiguses kuulub haldusmenetluses antud tagatiste hulka ka 7. detsembril 2000 Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (EÜT C 364, lk 1) artiklist 41 tulenev hea halduse põhimõte, millega on seotud pädeva institutsiooni kohustus hinnata hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse juhtumi olulisi asjaolusid (Üldkohtu 30. septembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-191/98, T-212/98-T-214/98: Atlantic Container Line jt *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-3275, punkt 404).

77 Seega tuleb uurida, kas hageja esitatud väited tõendavad, et komisjon on seda põhimõtet rikkunud.

Kirjade adresseerimisega seotud eksimused

78 Selle aadressi osas, kuhu komisjon saatis mitu hagejale adresseeritud kirja, tuleb kõigepealt märkida, et hageja oli teatanud komisjonile üksnes ühest, 7. jaanuaril 2002. aastal toimunud aadressimuutusest 25. veebruaril 2002 masspostitatud ärikirjaga. Hageja väidab aga, et tema aadress muutus veel kahel korral: 17. mail 2006 ja 27. novembril 2007.

79 Esiteks selgub toimikust, et komisjon saatis 16. augustil 2005 tähitud kirja auditimenetluse alustamise kohta hageja vanal aadressil, mis kehtis 7. jaanuarini 2002, kuid sai sellest hoolimata kinnituse kirja vastuvõtmise kohta 27. septembril 2005. Sellest tuleb seega järeldada, et hageja on kinnitanud kõnealuse tähitud postiga saadetud dokumendi kättesaamist ja pealegi on ta selle esitanud hagiavalduse lisana.

80 Teiseks ilmneb toimikust 21. mai 2007. aasta kirja kohta, milles teavitati hagejat auditimenetluse lõpetamisest, et komisjon saatis selle hageja poolt 25. veebruaril 2002 esitatud aadressil väljastusteatega tähitud kirjana. Komisjonile ei saa sellist toimimisviisi ette heita, kuna hageja ei olnud teatanud komisjonile oma 17. mai 2006. aasta aadressimuutusest. Nimelt, esiteks ei vabasta üksnes asjaolu, et lepinguperiood oli lõppenud hagejat komisjoni oma aadressimuutusest teavitamast, sest auditimenetlus alles kestis. Teiseks ei piisa üksnes sellest, et hageja näitas audiitorile 2006. aastal saadetud elektronikirjade allkirjas ära oma aadressi selleks, et järeldada, et komisjoni oli aadressimuutusest nõuetekohaselt teavitatud, olgugi et audiitor edastas selle elektroonilise kirjavahetuse komisjonile (vt selle kohta 5. juuni 1980. aasta otsus kohtuasjas 108/79: Belfiore *vs.* komisjon, EKL 1980, lk 1769, punkt 6).

81 Kolmandaks heidab hageja komisjonile ette, et talle saadeti valel aadressil veel mitu muud dokumenti, sh 6. septembril 2007 eelteavituskirjad, 22. oktoobril 2007 võlateated ja 9. jaanuaril 2008 üks kiri. Hageja väidab, et audiitor saatis 22. septembril 2006 komisjoni nimel ka oma auditiaruande kavandi valel aadressil.

82 Samas ilmneb toimikust, et audiitor saatis oma esialgse aruande 22. septembril 2006 hageja poolt 25. veebruaril 2002 esitatud aadressil, kuid sel korral tuli kiri tagasi. Audiitor saatis auditiaruande kahel korral hagejale ka elektronpostiga 22. septembril ja 6. novembril 2006, mil hageja on kinnitanud

ka selle kättesaamist. Samuti saatis komisjon hageja poolt 25. veebruaril 2002 esitatud aadressil 6. septembri 2007. aasta kirjad ja 22. oktoobri 2007. aasta võlateatised saadeti hagejale väljastusteatega tähitud kirjaga. Lõpuks, hageja ei ole esitanud ühtegi täpsustust 9. jaanuari 2008. aasta kirja kohta, mis saadeti valel aadressil ja mida ei ole toimikusse lisatud.

83 Kõigest eeltoodust nähtub, et komisjonile ei saa süüks panna ühtegi hooletust hagejale kirjade saatmisel.

Komisjoni keeldumine uurida tõendeid pärast auditimenetluse lõpetamist

84 Hageja leiab, et komisjon oleks pidanud võtma arvesse märkusi, mis ta esitas vastuseks auditiaruandele 9. novembril 2007 ja 3. juunil 2008 ja neist tulenevalt taasalustama auditimenetlust.

85 Toimikust selgub, et hageja sai auditiaruande kätte 6. novembril 2006 ja talle anti üks kuu märkuste esitamiseks. Hageja finantsdirektor, kes vastutas audiitorühinguga suhtlemise eest, palus aruandele vastamise tähtaega pikendada ühe nädala võrra, mida talle ka 13. detsembril 2006 võimaldati, kuid lõpuks ei esitanud ta ühtegi märkust, hoolimata kahest meeldetuletusest 10. ja 17. jaanuaril 2007 ning teisest taotlusest pikendada tähtaega 17. jaanuarini 2007, mida talle ka võimaldati. Seega ei esitanud hageja auditiaruande kohta määratud tähtaegade jooksul ühtegi märkust.

86 Komisjon nõustus sellest hoolimata hindama hageja poolt 9. novembril 2007 ja 3. juunil 2008 esitatud teavet. Ta teavitas hagejat siiski 22. augusti 2008. aasta kirjaga sellest, et need märkused ei sisaldanud mingeid uusi asjaolusid, mis õigustaksid auditimenetluse taasalustamist. Nimetatud 22. augusti 2008. aasta kirjas viis komisjon seega läbi hageja esitatud argumentide hindamise ja järeldas, et need ei sisaldanud mingit täienevat teavet, mis õigustaks auditimenetluse taasalustamist, sest kõnealused märkused puudutasid küsimust, kas komisjon teadis tööjõukulude suuremana deklareerimisest ja põhjusi mille tõttu selline enamdeklareerimine aset leidis, kuid ei sisaldanud ühtegi asjaolu, mis oleks suutnud tõendada, et hageja ei deklareerinud kulusid suuremana, mis oli lepinguklauslitega keelatud.

87 Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et komisjon nõustus arvesse võtma tõendeid, mis talle esitati pärast auditimenetluse lõpetamist, ning argumendil, et ta keeldus selliseid tõendeid uurimast, puudub faktiline alus.

88 Eeltoodust tuleneb, et komisjon hindas erapooletult kõiki käesoleval juhul olulisi asjaolusid ega rikkunud hea halduse põhimõtet.

89 Seega tuleb hageja esitatud seitsmes väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata ning seetõttu ka kogu hagi tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

90 Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

91 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista Euroopa Komisjoni kohtukulud välja Applied Microengineering Ltd-lt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.

Kanninen Wahl Soldevila Fragoso

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. septembril 2012 Luxembourgis.

Allkirjad